

СКІЛЬКИ У ЛЬВОВІ ЛЕВІВ?

або Як навчитися ходити містом з піднятою головою

Лариса МАРЧУК

*Бубнявіють думки, проростають словами,
їх пагіння бринить у завихренні днів –
Цілий тиждень живу і хожу між левами,
Недаремно ж і місто називається – Львів.*

Василь Симоненко.

47

Є ще романтики у наш прагматичний час, коли просто так, заради цікавості й любові до свого рідного міста, спробували порухувати левів, укарбованих в архітектуру Львова.

– І зовсім не важливо, яка кількість цих левів у нашому місті, – зауважив автор унікального проекту «Леви Львова» Юрій Гайда. – Важливим і зворушливим був сам процес пошуку зображень, виконаних у камені чи бронзі, гіпсі чи склі, бо всі вони залишилися у їхніх серцях....

А все почалося з виставки фотографій левів у галереї «Равлик». Це так заінтригувало відвідувачів, що вони самі зініціювали пошук нових зображень левів у місті. Так, на виставці, що тривала півроку, з'явився зошит, куди відвідувачі періодично записували адреси місць, за якими віднайшли скульптури левів. Їх кількість зросла до 2800. До пошуків левів долучилися учні багатьох львівських шкіл, де вивчають історію рідного міста. Школярі влаштували своєрідне фотополювання на царя звірів. Загалом було зібрано 4 тисячі розмітих зображень левів. Тож виникла потреба систематизувати й описати зібране.

Керівник галереї «Равлик» Юрій Гайда за допомогою багатьох львів'ян – мистецтвознавців, художників, архітекторів, журналістів, учителів, істориків – розпочав роботу над проектом «Леви Львова», реалізація якого тривала 5 років, і увінчався він виданням однойменного гарно ілюстрованого каталогу.

Книга чимала за обсягом і важить чимало – в прямому і в переносному сенсі – для історії Львова. Вона містить величезну кількість зображень львівських левів, знайомить з іменами їхніх творців-зодчих і становить неабияку історико-культурологічну цінність. Уперше описано й систематизовано зображення левів, створених відомими та невідомими будівничими, архітекторами. Чимало зображень, скульптур, маскаронів потребують реставрації і збереження. Адреси їхнього розташування вказані в каталозі. Тож добродійники можуть сміливо реалізувати свої благочинні наміри на ниві меценатства. До речі, в такий спосіб було зібрано кошти для реставрації знаменитої фігури Лева Лоренцовича, що нині стоїть в італійському дворіку історичного музею.

Головний лев Львова зображений на гербі міста. Його історію дослідив історик і геральдист Іван Сварник. Він розповів про це журналу «Віче»:

– Лев – основний елемент герба Львова – не вважався для Галичини екзотичною твариною. Цей звір давніше водився й на наших теренах, а в руські часи став символом військової доблесті. Від найдавніших часів лев, цар звірів, став найпоширенішим символом та уособленням вогне-

ної сили й чутливості. З огляду на це його зображали сторожем біля входу до палаців, гробівців, на персях і амулетах. На Личаківському цвинтарі таких скульптур чимало – їх світлини є в каталозі. У Біблії лев згадується понад сто разів. Тут він дістав подвійне трактування, з одного боку, як персоніфікація добра, а з другого – як уособлення диявола. У біблійних текстах лев символізує військову мужність і відвагу. Добре відома шанувальникам Львова скульптура «Мадонна з дітями» у дворіку вірменської церкви. Біля ніг Матері Божої лежить лев – ілюстрація до відомого захисного 90-го псалма: «... На лева й вужа ти наступиш, левчука й крокодила ти будеш топтати!»

Коли придивляєшся до зображених на світлинах левів – чи то скульптурної постаті, чи то маски, – бачиш не тільки звірів, уловлюєш у них характерні людські риси. Очевидно, скульптори робили це зумисне, наділяючи левів образами городян. І от що вражає: маски-обличчя ніби не з далекого минулого, а з нашого сьогодення – одна нагадує зажуреного чоловіка, друга – улесливого і хитрого добродія, третя – якусь гнівну людську потвору, а левиця з кучерями на голові схожа на доброзичливу кицю-молодицю. Яких зображень левів тут тільки немає! Один схожий на галицького красеня з його цнотюю, прикритою пащею лева, з якої звисають грона солодких звабливих плодів, інші – з гривою медузи, декотрі з букетами квітів і винограду, з мордами кицьок і собак та навіть орла й диявола... І всі вони різні – чи то сплять, чи дрімають, чи ричать, чи сміються, чи біжать, чи стрибають, чи стоять на варті, чи підпирають балкони – всі живуть у музиці кам'яниць Львова.

Сентимент львів'ян до левів має своє продовження і в сучасній архітектурі. Нещодавно на площі Ринок з'явилася чарівна лавочка для закоханих. Галицькі ковалі викували двох левів, які здавна уособлювали вогненну силу і чутливість. Майстри передали ці чари залізним левам, які в зубах тримають лавочку для закоханих. Якщо залюблена парочка посидить тут у їхньому товаристві, то скріпить тим самим свої почуття на довгі щасливі роки.

Львівські леви особливі: їм присвятили вірші поети, вони проникли в галицьку сатиру – все це закарбовано у книзі. Задля них спеціально розробили чотири екскурсійні маршрути, котрі докладно описані в каталозі, – «Знайди 333 леви за три години». Про одну таку зустріч з левами є запис у книзі відгуків, який залишила Жанна Косовська:

*Літо. Липень. Листя зелене.
Ластяться леви у Львові до мене.
Лагідні очі легесенько мружать.
Ляпають лапами в теплих калюжах.*

